غالون خام بزر ، ایکی لیره مرده‌سنك ، برلیره سلیون توزی ، ایله قارشدریلوب اوجاغه وضع ایله تدریجاً آتش زیاده‌لشدیریلور . اوچ درت ساعت قینادقده ایندیریلوب یکرمی درت ساعت حالی اوزره براقیلور واوزرنده حاصل اولان کوپوك آلندقده استعماله صالح اولور .

قیناشمش یاغ — اون التی غالون خام بزر برقاب درونده آتشه وضع اولنه‌رق قینامغه باشلادقده درونه برلیره سلیون توزی ، برلیره توز ایدلمش مرده‌سنك ، قوییه‌رق التی ساعت قدر قینادیلور . یاخود درت بچق غالون بزرخام ، برلیره ساچی تبریس ، ایکی لیره مرده‌سنك ایله قینادیلور . شویله‌که : ساچی تبریس ایله مرده‌سنك بربز طوربه ایچنه قونیلوب یاغك تیور تنجره‌سنك قعرینه تماس ایتمامك اوزره درونه تعلیق اولنور . بووجهله درت بچق ساعت قینادلدقده ایندیریلور . وبرقاچ ساعت دورلمق اوزره براقیلور .

پشمش یاغ — یارم غالون بزر خام ، برتیمورقاب درونده وضع اولنوب یارم لیره مرده‌سنك علاوه‌سیله آتشده بردفعه قینادلدقده اوجاغك آتشی تخفیف اولنه‌رق اون بش ساعت بوحال اوزره پشوریلور وصوغودقده سوزیلوب قوللانیلور .

سیاه ورنیق — درت اونس صاندریقا ، ایکی اونس رچینه ، براونس لامبه ایسی ، برپنت امپرودن عبارتدر . یاخود معدنی زفت ایله نفت درونده جزئی برمقدار پشمش یاغ وضع اولنور ویاخود پشمش یاغ نفت درونده حل اولنوب درونه فرانقفورت سیاهی علاوه اولنور .

سیاه ژاپون ورنیقی — ایکی اونس معدنی زفت ، براونس لامبه ایسی ، یارم اونس تمك شاهانه آببری ، یارم اونس حامض رصاص ، یارم پنت ونه‌دیك نفتی ، اون ایکی اونس قیناش بزر صیغی اولنوب بربرینه قاریشدیریله‌رق اون اون بش دقیقه قدر خفیف آتشده ایصیدیلوب ایوجه حل ایدلدکده عمل تمام اولور .

⁂

« انکلتره‌ده اسلحۀ بحریه‌نك الی سنه‌لك ترقیسی »

واوسورك بحریه طوب حربه‌لری حیرت افزا درجه‌ده ترقی ایتمش وصوتضییقیله مرتب هایدرواق بافرلرله طوبلرك کیرویه سکرمه‌لری منع اولنمشدر .

۱۸۸۲ سنه‌سندن یعنی آرمستروتغك وواهچی ترکندن صکره کچن سنه‌یه قدر انکلتره حکومتك ووایچ طوبخانه‌سنده ۱۱۰۰۰ قطعه‌دن زیاده طوب اعمال اولندیغی حالده ۷۵ سنه‌سنه قدر طوبجیلقده دول سائره‌دن دون قالمیان انکلتره کچن اون اوچ سنه‌لك بردور اصلاحات وترقیده قوبروقدن طولار طوبلره عدم رغبتنده‌کی خطانی انجق ۱۸۸۵ سنه‌سنده تقدیر ایتمش وکچن اوچ سنه‌دن‌برو اسلحۀ جدیده تدارکنه مجبوریت قطعیه حس ایتمشدر .

طوبك الی سنه اولکی حالیله بوکونکی ترقیسی یاپیله‌جق قیاس آنی ایله اکلا

شیلور ۱۸۳۸ سنه‌سنده الده بولنان اسلحۀ حربیه‌نك اك جسیمی اولان ۵٦ هاندردویتلك اغزدن طولمه طوبك ٦۸ لیره وزننده‌کی دانه‌سی اون لیره باروت ایله انداخت ایدیلور ودقیقه‌ده انجق بردانه‌رمی ایدلك اوزره اون نفر ایله اداره اولنیور ایدی . جسیم طوپ ایسه ٦۵ انکلیز لیراسنه بالغ اولوب هر آتیلشنده ۱۱ شلین ۹ پنس مصرف اولوردی .

۱۸۸۷ سنه‌سندیعنی الی سنه صکره اختراع اولنوب بوکونه‌دکین انجق یدی قطعه اعمال اولنان وزمانمزده سلاح قرالی نامنی احراز ایدن ٤٤ قدم طولنده‌کی قوبروقدن طولار آرمستروتغ طوپی ۱۱۰ طونه ثقلتنده و۳٤ پوس لوحه‌یی دلوب کچن دانه‌سی ۱۸۰۰ لیره وزننده اولوب ۱۰۰۰ لیره باروت ایله انداخت اولنور .

بوطوپ هایدرواق کبی برقوۀ عجیبه‌نك معاونتی سایه‌سنده یالکز بر نفر ایله اداره وانداخت ایدیلور . هردفعه آتیلشنده دانه وباروت بهاسی اوله‌رق ۱۹۰ انکلیز لیراسی صرف ایدلمش اولورکه ۱۹۱۵۰۰ لیرا مصرفله وجوده کلان بوطوپ ۱۲ ماهدن ۱۸ ماهه قدر برمدت ظرفنده اعمال اولنیور .

مواد متنوعه

« حریق »

اخیراً انکلتره‌ده کائن (واتالم آبه‌ی) ده بولنان فابریقه‌لرك برنده برحریق وقوعه کلمرك بیك قدر آسید نیتریکی حاوی قوجه‌لرك انطراقات مدهشه ایله پاتلایوب فیرلادیغی وبرچوق خانه‌لرك حریق‌زده اولوب درت کشینك تلف واوتوز شخصك مجروح اولدیغی و (واتالم آبه‌ی) شهرینك همان کاملاً حریقزده اولمق تهلکه‌سنده قالدیغی اوراق حوادثده اوقونمشدر .

⁂

« غریب برآری قوشی »

بوهفته نظرکاه مطالعه‌یه واصل اولان اوروپا اوراق حوادثنده بروقعۀ غریبه‌یه دائر بعض تفصیلاته تصادف اولنمشدر :

(هونفلور) قصبه‌سنه بش کیلو متره مسافه‌ده کائن (پانیه‌دلی) قریه‌سنده بولنان پوسته قوطیسنده برآری قوشی یوا یاپه‌رق یوروطه‌لرینی وضع ایتمشدر پوسته قوطیسنه باقمغه مأمور اولان ذات آری قوشنه اذیت ویرمه‌دن یووانك آلت جهتندن کاغدلری اخذ ایدرایمش .

آری قوشینك قوطیده یوا یاپدیغی ودیشینك دائماً کلوب یاورولرك اوزرنده قولوچقه‌یه یاتدیغی پوسته قواصلك معلومی اولدیغندن بونلره ایلیشمز ایمش .

الحالة هذه میدانه چیقان اون عدد یاورودخی قوطی ایچنده یشامقده اولوب شوآری قوشی عائله‌سیله قواص بینده برکونا مخالفت ومعارضه آثاری کورلمامکده ایمش .

﴿ مایس آینك تقویمی ﴾

ماه مایس ، سطح ارضه بیاض لباسلر اکساسیله قلوبی بردرجه‌یه قدر دوچار قسوت ایله‌ین فصل زمستانك خنایه‌بهار خجسته آثارك عرض چهرۀ خضرا ایتمکه باشلادیغی برزمانه مصادفدرکه هرسنه‌کی دورنده انشدۀ عامه‌یی نیجه نیجه حسیات لطیفه ایله مشحون وعشاق مجلوب الاذواقی نعم معنویه‌کونا کونه مستغرق ومفتون ایدر .

اقالیم حاره وبارده‌ده مایس آینده برکونا لطافت بولنه ماز ایسه‌ده اقالیم معتدله‌نك همان هر طرفنده بوماه سنه‌نك اك کوزل ، اك پارلاق ایامنی تشکیل ایدر .

مایس آیی اك زیاده تنزهه میل ایدیلان برزماندر . اهالی قیرلره ، باغچه‌لره دوکیلور ، هرطرفده شوق وطرب کوریلور ، هرجانبده ترنمات طیور طنین انداز اولور .

موسم بهارك مبدئی دکل ایسه‌ده اوسطی دخی عداولنه بیلان بو آی ظرفنده زراعت وباغچه‌وانجیلق نقطۀ نظرندن ایفا واتمامی مقتضی اولان وظائف بروجه آتی تعیین اولنه بیلورکه بوتعیین اقالیم معتدله‌نك همان هرطرفنه مخصوصدر :

زرع ایدلمش اولان مواده کوره ، ترلالری برایکنجی دفعه سورمك ولزومسز اوت وسائره کبی شیلری لایقیله آییقلایوب بودامق لازمدر . نیسانده ابتدا ایدلمش اولان زرعیاته دوام ایدیلرك کتان وکنویر کبی شیلر زرع ایدلملیدر . مایسده زرع ایدیلان مرجمك وفصولیه کبی حبوبات — اکر اکیلن اراضی کوزل محافظه وتنظیم ایدیلور ایسه — ثمرات مفیده انتاج ایدرك مبذولاً محصول اعطا ایلر .

پانجار وتوتون کبی محصولاتك برلرینی تبدیل واوزایوب نشونما بولان نباتاته مخصوص باغچه‌لره قازیقلر دکز ایتمك دخی مایسده اجرا ایدیله‌جك شیلردندر .

اکرهوا صیجاق ایسه اوچ کیجه‌ده برکره باغچه وچایرلری صولامق وسربنجه ایسه اسماسقانی کوندوز ایفا ایتمك اقتضا ایدر . باغلره غایت دقت ایتملی وکونوکلری اعتنا ایله بودامه‌لیدر . باغلره ایدیله جك بودقنك لزومی اکلامق ایچون ماه مایسك صباح چیکری نقطۀ نظرنجه غایت تهلکه‌لی برزمان اولدیغی وکذا (کولمه) دینیان اوزوم خسته لکنك بوآیده ظهور ایلدیکی دوشونمك کفایت ایدر .

باغچه‌لر دخی کوزلجه ترتیب ایدیلرك لزومسز اوتلر آییقلانملیدر . اکر کیجه‌لر هنوز سربنجه کیدیور ایسه حدائق خضرانك کوندوزلری مبذولاً اسقا ایدلملیدر .

زرع اولنه‌جق مواد نیسانده اکیلن موادك عینیدر . مثلا ، هرنوع فصولیه وترنبهار ایله ممیزاونی وسائره کبی شیلر بومیانده اولوب بونلرك زرعنه اعتنا واهتمام اولنملیدر . توماتس ، تمنع وبوبر ، لحنه ومارول وسائره مثللو هرنوع سالاطه‌لق ، تازه صوغان ، هندیبا اکیلی ونیسانده زرع ایدلمش اولان چیچکلرك سایه‌لکلر آلتنه قونلمسنه اعتنا قلنملیدر .

کرچه بوسبزه وحبوباتك زرعنه نیسان مبادیسنده باشلانیلور ایسه‌ده مایسده اکیلی لازمۀ حالدندر .

بقله ونخودلری دخی لایقیله صولایوب نشونمالرینه دقت ایتملیدر .

اکرمارت ونیسانده چیلك وقاوون وسائره اکیلوب ده چابوق نشوونما بولمری اسبابی استحصال قلنمش ایسه ماه مایسده بونلرك جیبانقه‌سنه ابتدار اولنملیدر . اشجار مثمره لایقیله بودانملیدر .

مایسده چارختام بوله‌رق میوه‌لر اولمغه یوز طوتنه جقدن اغاج بوداغه‌سنه نه‌قدر دقت اولنور ایسه اول‌قدر استفاده حصول یافته اوله‌جغی قید وایضاحدن وارسته‌در . کذا شفتالی وقیصی کبی اغاچلرده موجود میوه‌لر آره‌سنده‌کی لزومسز وچوروك میوه‌لری دوشوروب صواتمك دخی واجبه‌دندر .

یوقاریده‌ده سویله‌دیکمز کبی مابیت ماه مایسده حقیقةً ترتیب بزم حضارت واکتساب زینت وطراوت ایلر . بنابرین بشقه خصوصات ایله اشتغال اولنمغله برابر باغچه‌لرده بولنان فنااوتلرك آییقلانمسنه دقت اولنملیدر .

بعض چیچکلر ضیای شمسه قارشی کندیلکلرندن تزهر ایدرك نشوونمای تامه مظهر اولور ایسه‌ده بعضلری مثلا یاسمن ، لاله کبی شکوفه‌لرك چیچکلنمه‌سنه بغایت اعتنا اولنه‌رق اسماسقا برآن اهمال ایدلمه‌ملیدر .

نیسانده زرعی اونودلمش اولان چیچکلر دخی نباتات سائره مثللو دیکلملیدر .

بالخصوص ، قرنفل ، شقایق ، قاملیا وسائره مثللو بعض صوك بهار چیچکلرینك بیله زرعی زمانی مایس اولدیغندن بونلر دخی دیکلملیدر .

بعض باغچه‌لرده موجود طفلانلرك بودانیله‌رق تطهیر ایدلملی زمانی دخی مایس آیی اولدیغندن بونقطه‌یه‌ده دقت ایدلملیدر .

مایسده کل دخی زرع ایدیله‌بیلور . شوقدرکه طمورجقلنمش کل فدانی تدارك وزرعی دها فائده‌لی اولور .

علی مظفر

تفرقۀ مخصوصه

﴿ معلم موستل ﴾

اتالفس آثار غریبه‌دن « پول ایله ویرژینی » ، « مانون لسقو » ، « ورتر » رومانلری حقنده مطالعات حکمیه وتدقیقات ادبیه‌دن باحثدر .

مؤلفی
آلکساندر دومازاده

مترجمی
علی نصرت

(مابعد)

یالکز شوقدر سویلمك ایسترزکه بوقوجه ادیبك آثار موجوده‌سی میاننده بخصوص الخصوص (لادام اوقاملیا) کندینك اوکوزل ، اولطیف ، حتی اوغریب ، مؤاخذات ادبیه‌سنه زمین اولان (پول ایله ویرژینی) ، (مانون لسقو) ، (ورتر) رومانلری پایه‌سنده براثر نفیسدر . اوقویانلرك معلومیدرکه (لادام اوقاملیا) برعنوان مخصوص اولان بوعنوان صاحبی قادینك اصل اسمی (مارکریت غوتیه) در .

ایشته هر رومانجی مولود فکر وطبعی اولان اشخاص وقعه‌یه ، یاخود دها تخصیص ایله نسوان وقعه‌یه تعلق جان ودلدن الاو ایسه (دومافیس) دخی شو (مارکریت) ه عادتاً عاشقدر . انسان بوقادینك سرکذشت فجیعنی اوقودیغی زمان اوقدر حزن ، ماتمه دوشر ، اوقدر آغلارکه عادتاً کندینك ده ترجمانه مفتون اوله‌جغی کلیر . فی الحقیقه بو (مارکریت) برآفته‌در مفقط آفتکانك ، قسم اعظمی کبی اوقدر شایان مرحمت برآفته‌درکه عادتاً انسان فرط رقت قلبیه‌سندن ناشی سرکذشتنی بیله اوقومغه جرأت ایده‌مز !... فی الواقع بوعدم جرأت پك چوق کشیلر پك چوق کره‌لر واقع اولمشدر : چونکه (لادام اوقاملیا) سراپا حزین برشیوۀ افاده ایله یازلمشدر ، مؤلف انسانی موقوف شوق سرمدی ایده‌جك جاریا صحیفه‌لر آره‌سنده اویله حزین جمله‌لر ، اویله دلسوز فقره‌لر علاوه ایتمشدرکه بونلرك صاحب حس اولان برقاره‌یور کنده خلجان ، برقاره دیده‌سنده دمع خروشان حاصل ایتممه‌سی همان همان خارج از امکاندر دیبه بیلیرم . اك نشئه‌لی صحیفه‌لر بویله اولدیغی حالده مؤلفك خاصةً حزین اولمسنی التزام ایتدیکی پارچه‌لرك نه‌درجه رقتبخش دل اوله‌جغی ملاحظه‌یه محتاجدر . (لادام اوقاملیا) اساساً غایت حزین برصورتده بدأ ایدرکه قاره نه‌قدر بی‌قید اولورسه اولسون اثری اکمال ایدنجه‌یه قدر بوحزن ایله سوزان اولمامق قابل دکلدر . صوك صحیفه‌لر — که (مارکریت)ك ژورناللری ایله مالیدر — حقیقتده رومانك مبدئندن حزیندر . هیچ بویله مبدأ ونهایتی حزین اولان برکتابك آره‌برنده تصادف ایدیله‌جك نشئه‌لی صحیفه‌لر (مثلا آرمانك پدری میدانه چیقمه‌دن مقدم بودلیقالی ایله مارکریتك — بوژوال — قریه‌سنده امرار ایتدکلری ایام لطیفۀ حیات ..) انسانی بوس بتون مستغرق نشاط ایده‌بیلیرمی ؟ الحاصل حزین برسودانك اك کوزل نمونه‌سی اولان اواثر نفیس هانکی صاحب حس طرفندن مطالعه ایدیلیرسه یاد احوال قلبیه ایله اشکریز تأثر اولمامسی قابل دکلدر . آه ! امینم که بواغلایش پك چوق کولیشلردن دها طاتلیدر ... احوال قلبیه‌دیدیکم شیلر اول طاتلی حسلردرکه بونلرك رموز ومعانی محیطه‌سنی بلکه ادراك ایده‌بیلیرسه‌مده ایضاح ایلیه‌مم .. ذاتاً نیچون ایضاح ایده‌یم ؟.. فرانسز میدان ادبیاتی کبی بوجسیم برمیدانك قهرمانلری اولان (برناردن دوسن پیه‌ر) لر ، (باباس پره‌وو) لر ، (دومافیس) لر ، دها بیکلرجه ادیبلر ایله آلمانیانك (غوته) سی ، (شیللر)ی هپ آنلرله اشتغال ایتمش .. بزه کوره اواستادلرك ایضاحات وتشریحاتنی مطالعه ایله سرمست فیض عشق اولمق بووادیده یاریم یامالاق برشیلر سویلمکدن الیته اولادر . بز (لادام اوقاملیا)یی اوقورز ، اوقورز ، عادتاً طویه‌مق بیلمزجه‌سنه اوقورز . ایشته بوپك چوق شیلر یازمقدن دها مفیداولور .

⁂

فقط بونلری نیچون یازدم ؟.. سویله‌یکم ، بکندیکم براثری ترجمه ایتدیکم ایچون موسیو (آلکساندر دومافیس)ك آثار سائره‌سی حقنده‌ده عاجزانه درخاطر ایده‌بیلدیکم بعض شیلری سویلمك ایسترکن فکرم طبیعتیله (لادام اوقاملیا)یه انتقال ایتدی . برچوق ارباب مطالعه کبی بنده پك چوق کره‌لر طاتلی دوشوندرمش اولان اوکوزل رومانك اك بیوك قهرمانی ، یعنی (مارکریت)ی (بزه درخاطر ایتدیرن بنده ... چونکه) آنك نام شوخانه‌سی

شوآثارده‌ده ذکر اولندی . (غوته) طرفندن (موستل) ه کوندریلن صوك مکتوبده‌کی شوسطرلر البته قارئین کرامك خاطرندن چیقمه‌مشدر :

(سزه کوندردیکم قوییه‌نك لطیف یازیسنی نظر دقت ایله تلقی ایدیکز بویازی ایچنده برقوجه سرکذشت واردرکه شاید سزی کورورسه‌م بر اقشام کاملاً آنی حکایه ایده‌جکم ، اکرسزی قطعیاً کوره‌مز سه‌م بامکتوب بیان ایده‌جکم . بوقوییه‌یی وجوده کتیرن ال تازه بادملر کبی کلرك طرناقلر ایله برابر کوچك ، بیاضدر . بوالك صاحبی اولان قادینك اسمی‌ده (مارکریت) در . بوده برلطیف اسم دکلمی ؟ واقعا (غوته)نك بوراده نام لطیفنی یاد ایتدیکی (مارکریت) لادام اوقاملیا دکل ، بلکه (فاووست) ك مارکریتی‌در . فقط هر ایکیسی‌ده دوشونمکه ، آجینمه‌یه لایق مخلوقلر دکلیدر ؟.. (ویرژینی) — مانون — لسقونك نصل همشیره‌سی ایسه بوایکی مارکریتلر دخی اویله‌جه خواهر دکلیدرلر ؟.. هیچ شبهه ایدیلیری که موسیو (آلکساندر دومافیس) حسب المناسبه (فاووست) ك مارکریتنی یازارکن کندی (لادام اوقاملیا) سنی درخاطر ایده‌رك یورکی تیتره‌مه‌مش ، کوزلری یاشارمامش اولسون ؟.. آه ! نه‌رومان ...

کچنلرده برفرانسز غزته‌سنده اوقومش ایدم : ادبادن موسیو (دوژیراردن) رومان وسائره یازمقده ماهر برآدم اولدیغی حالده تیاترو ایچون درامل ترتیب ایتمکه قطعیاً قدرتیاب اوله‌مازایمش (برقادینك اشکنجه‌سی) عنوانلی پیه‌س اساساً انك ترتیبکرده‌سی اولوب بالاخره ، رومانجیلقدن زیاده (تز)لی تیاترو پیه‌سلرنده موفقیتی درکار اولان (دومافیس) طرفندن صحنۀ تماشایه وضع ایدلکه لایق برقیافته قونیلمشدر . باقیکزکه قوجه مؤلف بونلره دائر تفصیلات ویررکن نه‌دیبور ؟ :

(الان خاطرمده‌درکه هنوز اره‌مزده (برقادینك اشکنجه‌سی) موضوع بحث اولمه‌دن اول برکون کندیسنی زیارت ایتمکه کیتدم . اوشاقلر بنی یاری یاری‌یه ظلمات ایچنده اولان دار الاشتغاله ادخال ایتدیلر . دیرسکلری دیزلری اوزرنده ، باشی اللری ایچنده اولدیغی حالده اتشنك قارشیسنه کچمش ، آلچق برصندالیه‌یه اوطورمش ایدی . بکا ، وضعیتنی هیچ دکشدیرمکسزین ، بونژور دیدی . کندیسندن صوردم :

— راحتسزمیسکز ؟

— خایر .

— عجبا برصقندیکزمی وار ؟

— خایر .

— اویله ایسه نه‌کزوار ؟

بونك اوزرینه بردوزی‌یه اوجاقده‌کی آتشه عطف انظار استغراق ایدرك دیدیکه :

سز بورایه کیردیککز زمان بن نه‌یی دوشنیوردم بیلیورمیسکز ؟ شونی دوشنیوردم‌که بن زمانمك اك مشکل مسائل اجتماعیه‌سنه مداخله ایدرك ابنای نوعمه قارشی بر خدمت ومزیت کوستردم . بومسائل اجتماعیه حقنده بیوك صحیفه‌لی یکرمی جلد قدر یازی دخی یازدم . حال بویله ایکن حین انتقالمده اخلافه وسیلۀ تخطر اوله‌جق هیچ براثرم قالمیه‌جقدر . سزه کلنجه : بعد الوفات اسمکزك دنیانك کافۀ بلاد واعصارنده حیلی مدت دها یاد وتکرار ایدلمسی ایچون مثلا نك باشنه (لادام اوقاملیا) کفایت ایدر .)

ایشته ادبانك ، ارباب اقتدارك بیله نظر احترامنی جلب ایدن بورومان ! . نه‌قدر تشکر اولونسه سزادرکه بویله براثر نفیس محرر حکیم عطوفتلو احمد مدحت افندی حضرتلری طرفندن ترجمه بیورلمشدر . قوجه مؤلفك خامۀ قدرت‌بیانه فی الحقیقه احمد مدحت افندی حضرتلرینك کلك حکیمانه‌سندن متین ترجمان اوله‌ماز .

⁂

ایشته (لادام اوقاملیا) حقنده (پول ایله ویرژینی) ، (مانون لسقو) ، (ورتر) رومانلری ایله هم پایه براثردر آه ! دومافیس بواوچ اثر نفیسی مزج ایدرك نصل‌که (معلم موستل)ی یازمش ایسه برایکنجی دومافیس دها ظهور ایدرك بو (لادام اوقاملیا)یه برحیات ثانیه تخیل ایتملی ، ایمترسه (الفونس دوده)نك (صافو)سنی ، (فلوبر)ك (اما — سنی ، زولانك — آنژه‌لیق — نی‌ده آکا یولداش ایده‌رك برایکنجی (معلم موستل) یازملی !..

بزم ترجمه ایتدیکمز (معلم موستل) اواوچ رومانك صورت شاعرانه‌ده مزج وترکیبندن حصوله کلمش بر (مؤاخذه‌نامۀ ادبی)اولدیغی ایچون مذکور رومانلری مطالعه ایتمه‌یشلره پك چوق لذت‌بخش اوله‌میه‌جق کبی کورونیور . واقعا هنوز ترجمه‌سنه باشلادیغم زمان بر چوق اساتذه ورفقا طرفندن مظهر تقدیر والتفات اولدم . فقط کوکل ایستیورکه بواوچ اثرك شوصورتله مزج وترکیبی نه‌قدر بدیعه‌نویسانه اولدیغی تکمیل ارباب مطالعه عندنده اکلاشیلق ایچون آثار مذکوره‌نك نه‌دن عبارت بولندیغنه دائر معلومات مجمله ویرلسون . چونکه آثار ثلثۀ مذکوره‌نك اوچی‌ده لسانمزه مکمل وموضح صورتده نقل ایدلمه‌مشدر . انلرك بتون السنۀ متمدنه‌ده متعدد ترجمه‌لری موجود اولدیغی حالده کتبخانۀ ادبیاتمزك بورر مکمل ترجمه‌سندن بیله محروم اولمسی عندالمترجمین نقیصه‌در . هرنقدر قدیماً لسانمزه نقل وترجمه ایدلمشلر ایسه‌ده برقسمی پك فنا صورتده یازلمش اولدیغی ایچون ارباب مطالعه الته الق ایستمز ، چونکه اوقیس اثرلودن ایکرمه‌نمی لازم کلیور . برقسمی‌ده رسائل موقوته صحیفه‌لرنده عدم آباد نسیانه کیتمشدر .

صوکره‌کی مترجملرمز ایسه اوآثار عالیه‌نك بلاغتی قارشیسنده مبهوت وحیران قاله‌رق ترجمه‌یه فرصتیاب اوله‌مامشلردر . بزم کبی عاجزلرلرده بویله برشیئه هیچ یلتنه‌میه‌جك شبهه‌دن . انجق عرض ایتدیکم وجهله (معلم موستل)ك مواد مندرجه‌سی آثار ثلثه‌ی مطالعه ایتمیلرجه‌ده اکلاشیله بیلمك ایچون عبد عاجز طرفندن بر (تتمۀ معلم موستل) ترتیبی جملۀ مقررات بکرلاده‌مزدندر . هرحالده توفیق اللهدندر .

⁂

شمدی موسیو (آلکساندر دومافیس)ك اقتباس ایده‌جکمز فقرات منتخبه‌سنه باقه‌لم :

مؤلف (هانری میرو) یه خطاباً یازدیغی مقالۀ مذکوره‌یه شویله باشلایور :

« عزیز دوستم ، ترتیب وتحریراتمه‌دن اول صورت اساسیه‌سی حقنده چوق کره‌لر سنی ده اشغال ایتمش اولدیغم کتاب ایشته بودر . ذهننده بویله بر امل اولدیغنی سکا ایلك دفعه اوله‌رق آچدیغم زمان امل مذکوری درحال قوه‌دن فعله کتیرمکلکمی توصیه ایتدك . بناءً علیه ، بودفعه سکا کوندردیکم شومطالعه‌نامۀ فلسفی‌یه رومان عنوانی ویرمك ممکن ایسه ، بورومانك مقالۀ تقدیمیه‌سی (دەدیقاس) ایله کافه مسئولیت مطلوبه‌سی دخی سکا عائددر . مع مافیه او رومانی وبوسطرلری آغوش نزهت آورانه‌سنده یازدیغم محل فرحفزا — که بردرجه‌یه قدر مجهول جهانتدر — حقنده سکا بعض ایضاحاتده بولنمغه مجبورم . بومحل فرحفزا (میسلوویچ) قصبه‌سیدرکه بونك نصل بر محل اولدیغی اوکرندیککده تقدیرده بنم نه مناسبتله اوراده بولندیغمی بالطبع سؤال ایدرسین ، ایشته بن هر ایکیسنی‌ده برتفصیل بیان ایده‌جکم . »

بوسوزلری متعاقب مؤلف حسب اللزوم المانیایه کیتدیکنی ، اوراده برکیماکر ایله کسب الفت ایدرك خانه‌سنده مسافر اولدیغی اثناده ، بوکیماکرك « پولونیا » یه عزیمت ایتمسی اقتضا ایلدیکی اوزرینه آنی تشییعاً کندینك‌ده پروسیا ایله پولونیا حدودی اوزرنده‌کی (میسلوویچ) شهرینه قدر عزیمت ایلدیکنی وبوشهر پك ایصسز پك تنها بولندیغی ایچون روحك صیقلمغه باشلادیغنی وبوراده التی کون امرار ایتمسی جملۀ مقرراتدن اولدیغی حالده بوتجی کونك پك برباد کچدیکنی یازدقدن صوکره دیورکه :

« تکرار اوله‌کلدك میسلوویچده نه یاپه‌جغمی کندی کندیمدن سؤاله باشلادم . چونکه حدود اوزرنده تصادف ایدن شهرلرده ، کثیراً واقع اولدیغی اوزره بواوتللرك یولجیلری غایت سریع الحرکه اولوب برکون اولکی مسافرلره فرداسی راحت کلمك ممکن اوله‌ماز . بناءً علیه بواوتل دخی محیطنده‌کی مواقع کبی پك خوشه کیدر بر یر دکل ایدی بن بوراده نك باشنه اوله‌رق دها درت بش کون امرار ایتمکه مجبور ایدم ، حالبوکه اساساً بویله بر بولنجلمه تشبث ایتدیکمدن ناشی شدتله متأسف اوله‌جغمی اکلادم . بن بوراده روح صیقندیسنه مبتلی اولمغه کافی ، فقط چالشمغه غیر کافی بر مدت قدر قاله‌جقدم ، زیرا یول صندوقلری ترتیب ایتمك ، بعده بوصندوقلرك ایچنه کیروب دوام ایتمك صورتیله دوچار انقطاع اولان برمشغولیت کاملاً هبا اولمش صایلیر زمره‌ده ، ناتمام قالمق کبی برتهلکه‌یه معروض اولدیغی کبی هیچ شبهه‌یوقدرکه نسق وآهنکندن ده محروم قالیر . محررك اعتیاداتی ، ضروریاتی ، هوساتی واردر . نظام فکری وسربستی عقل ایله یازمسی ایچون یازی ماصه‌سنك اطرافنده حیاتنك جملۀ زوایاسی تدویر ایتملی مقتضیدر . چالشمغه باشلادیغی اوطه‌نك اولکی بر چالشقانلقك آثار باقیه‌سی ایله ایصنمش بولنمسی لازمدر . محرر ، انکشافی اك مشکل بر نبات اولان فکرینی آچق ایچون عین هوای روحانی‌یه محتاج اولدیغی کبی قلملر ، حتی استعمال ایتدیکی کاغدلیله اکثریا کورمش والقری ایله طونمش اولدیغی قلملر ، کاغدلر اوللیدر . غایت لطیف حقه‌لر ، غایت یکی قلملر ، شکلی ، جلاسی غیرمأنوس کاغدلر اقتحام ایدلسی لازم کلن مانعه‌لر ، حرده ظن اولندیغندن دها بیوك مانعه‌لردر . روحك کوزی اولان فکرك دخی وجودك کوزلری کبی برطاقم مألوف رنکلری ، سطرلری ، واردر ، تصادف بونلری تبدیل ایدنجه فکر اشتغالات واعتیادات اصلیه‌سندن انتزاع ایله تعقیب ایده‌جکی براثرایچون توضیح ایتمك اوزره ، خیلی مدت اشغال اولنه مجبور اولور . بونلری بنم قدر سن‌ده بیلیورسین . بده میسلوویچده قونتس (سارینا) نامنده برقادینك صورت فجیعۀ اهلاکی حقنده سرد ایضاحات ایچون بتون قصبه خلقنك فوق العاده خواهشکر اولدیغی ، انجق هیچ بر کیمسه بونك اصلنی ، حقیقتنی بیلمدیکی حالده مؤلفدن جنایت مذکوره‌یه برقولب طاقدرق بررومان یازمسی التماس ایلدیکی یازیور وبوشاده قصبه خلقندن طانیدیغی ذواته خطاباً دیورکه :

— اکلادم : بوراده هیچ کیمسه شو جنایتك حقیقتنی بیلمیور ، بنم بویله برحقیقت ایجاد ایدرك کندیلرینه اوکرتمکلکم آرزو اولنیور . عجبا سز مکمل بر رومانی بوندن عبارتمی ظن ایدیورسکز ؟ سزك ادبیات حقنده‌کی زعم وحکمیکز بومیدر ؟ ظن ایدیورسکزکه بررومان عادتاً برهندسه دعواسی کبی یاپیلیر ، مثلث مادیه کبی انك‌ده مثلث معنویه‌سی واردر ، عاقبت یعنی رأسی بولندیغی کبی سببی یعنی قاعده‌سی بولمق دخی پك قولایدر . اکر برله‌سی ممکن اولسه ایدی پك لطیف اولوردی . هیهات که حقیقت اویله دکلدر . »

الحاصل بوجنایت بیهوده حقنده دها برچوق سوزلر سویلدکدنصکره مقالۀ تقدیمیه‌سنی آتیده‌کی سطرلرله اکمال ایدیور :

« بن بوراده اوقورم ، بدناً بیسعادتمن ایدیورم . دون اکمال ایدرك سکا کوندردیکم کتابمدن پك ممنونم ، بوکتاب تماماً آثار ادبیه‌دن عدایدلمسه بیله هیچ اولمزسه رومانك ، بزم ادراك ایتدیکمز وجه وصورتده ، افکار فلسفه‌دن مشتق اولدیغی وجنایات مثلی احوال بداونکارانه ایله وجوده کلدیکنی برکره دها اثبات ایده‌جکدر .

« الحاصل بوکتاب هیچ کیمسه‌یه هیچ برشئی اثبات ایده‌مسه بیله بنم سنی درشو شنکمی وسنك خاطرمك بنجه معززالان برشیئه یعنی مشغولیت ادبیه‌مه دخی قاریشدیغنی سکا قارشی اثبات ایده‌جکدر . »

ختام

﴿ صرافیه ﴾

(غلطه بورصه‌سی)

اشبو غلطه بورصه‌سی جدولنده « د » و « ث » ترتیبی ایله عثمانیه وتصفیه واحبار عمومیه عثمانی وزری وبو درسعادت تراموای حصه‌لری تام تحویلات عثمانی انکلیز لیراسی حسابیله اولوب « ٦ » و « ه » ترتیبی ، قرکت عمومیه عثمانیه ، درسعادت باقه‌سی وقلسیو واسهام وقرکت مختلطه‌سی تام اسهام انکلیز لیراسی حسابیله وروم ایلی تیمور یولی تحویلاتی و تراموای و بوزده بش یونان استقراضی و یونان باقه‌سی ولوروم دخی فرانق حسابیله بولنمشدر :

مایس ۱۰

	غروش	لیرا
ث ترتیبی	۰۰	۰۰
د ترتیبی	۲٦	۲۰
عثمانیه	۹٦	۲۰
	فرانق	سانتیم
انقدول تحویلاتی	۱۱۰	۲۵
رژی	۱۹	۰۷
بانق عثمانی حصه سندات	۱۷	۲
اسکله	۱۸	
قرکت عمومیه عثمانیه		
قرکت عثمانیه	۰	
احبار عمومی	۸	۳۰
استانبول باقه‌سی	۳	۲۰
تراموای حصه‌لری	۵۸۰	۰۰
فرانق د	۵۱۷	۰۰
مدلو باقه‌سی	۱۰	۲۰
تیا کوزه‌لی حصه‌لری	۸۰۰	
عثمانی سیغورطه قومپانیه‌سی حصه‌لری	٦	۹
فرانق درسعادت صوقومپانیه‌سی	۲۵۰	۰۰

﴿ مسکوکات ﴾

دوننکی بورصه	غروش	پاره
بشلك	—	—
سیم مجیدیه	۱۰۸	
د د چاریکی	۱۰٦	۲۷
د د التلی	۱۰۳	۳۲
فرانسز التونی	۸۷	۱۸
انکلیز	۱۱۰	۰٦
پول	۹۰	
فاربون باقه‌سی	۰۸	٤۹
لوندره اوزرینه قامبیال	۱۰۹	٦۰
پاریس اوزرینه قامبیال	۲۲	۹٦

پاریس ۱۳ مایس

اشبو جدولده فیئاتلر فرانق حسابیله‌در

بوزده اوچ فائضلی فرانسز استقراضی	۱۰۰	۵۵
بوزده درت بچق فائضلی	۱۰٦	۹۰
دیون عمومیه عثمانیه	۰۲٤	۱۷
تیفادسی	۲٤	۲۰
دیون عمومیه عثمانیه ب ترتیبی التکنیف		
د د د ث	۲۵	۸۰
تبرك	۰۰٦	۸۷
عثمانیه		
روم ایلی تیمور یولی	۱۱۱	۰۰
رژی	۱۳۰	٦۲
بانق عثمانیه	٦٤۰	
عثمانیه	٤٤۰	٦۲
ترمه‌یولونه	۷٤۲	۰۰

قومپانی	۰۹۵۰	
قونتوار دسقونت	۵۰۰	
سویش	۲۸۲۵	۰۰
پاریس باقه‌سی	٦۸۰	
ایتالیا قونسولیدسی	۷۹	۱۵
دیون موحدۀ مصریه	۵۱٦	۲۵
اسپانیا استقراضی	٦٤	۵٦
بوزده بش فائضلی یونان استقراضی	۱۷٤	۵۰
۱۸۸٤ سنه‌سی	[illegible]	[illegible]
لوندره اوزرینه چك	۱۸۵	۲۵
قرکت عمومیه عثمانیه	—	

« لوندره »

اشبو جدولده فیئاتلر انکلیز لیراسی حسابیله‌در

انکلیز قونسولیدی	۱۰۰	۳۱
دیون عمومیه عثمانیه‌ده ترتیبی	۸۷	۲۳
تیفادی	۲۳	۳۷
دیون عمومیه عثمانیه ٤ ترتیبی	٦۰	۵۰
د د هیئه	۲۷	۵۰
د د هیئه	۲۵	۳۷
۱۸۷۱ استقراض	۱۰۱	۵۰
۱۸۷۷ د	۱۰۲	۲۰
بانق عثمانی	۱۵	٤۳
ایدین تیمور یولی	۱٤	
نصیبه	۱۷	۰۰
دیون موحدۀ مصریه	۱۰۲	۱۲
دیون ممتازۀ مصریه	۰۰	۰۰
دائرۀ ثانیه	۱۰۳	۵۰
املاك خدیویه	۱۰۵	۲۵
بلغارستان استقراضی	۹۰	
د د بوزده ۹	۹۸	۷۵
یونان د د	۳۲	۵۰
د د د ٤	۲۵	۰۰
دوبلیوس	—	
ریو	۰۰	
سدولاس	۳۷	۰۷
روسیه ۱۸۷۳	—	
پاریس اوزرینه قامبیال	—	

« برلین » کذا

اشبو جدولده فیئاتلر مارق حسابیله‌در

مارق بوعثمانی لیراسی دیسقونتو	۱۸	۰۰
۱۸۸۸ استقراض عثمانی	۹۷	۳۰
روم ایلی تیمور یولی	۱۰۳	۷۰
رژی		
روسیه‌نك شرق استقراضی	۰٦٦	۲۰
لوندره اوزرینه قامبیال اوچ آیلق وعده ایله	۰۲۰	۳۳۵
پاریس اوزرینه	۸۰	۹۰
اناطولی تیمور یوللری	۰۹۱	۸۰
بلغارستان استقراضی بوزده ۹	۰۹۷	۲۰

« ویانه »

اشبو جدولده فیئاتلر فلورین حسابیله‌در

لوندره اوزرینه قامبیال اوچ آیلق وعده ایله	۱۲۰	۳۰
پاریس یوزده	٤۹	٦۷
رژی	۲۱۷	۰۰
روم ایلی تیمور یولی	٦٤	٤۰

﴿ محمد جودت ﴾

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları